

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до організації самостійної роботи та проведення практичних занять
з навчальної дисципліни

«КРИТИКА
СУЧАСНИХ ТЕОРІЙ АРХІТЕКТУРИ»

(для студентів 5(1) курсу спеціальності 191 – Архітектура та містобудування)

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2020

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи та проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Критика сучасних теорій архітектури» (для студентів 5(1) курсу спеціальності 191 – Архітектура та містобудування) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Г. О. Осиченко. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 22 с.

Укладач д-р арх., доц. Г. О. Осиченко

Рецензент

О. М. Дудка, кандидат архітектури, доцент кафедри архітектури будівель і споруд Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою архітектури будівель і споруд та дизайну архітектурного середовища, протокол № 3 від 23 жовтня 2020 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Програма навчальної дисципліни.....	7
2 Рекомендації до проведення практичних занять	8
3 Рекомендації до організації самостійної роботи студентів.....	9
4 Вимоги до оформлення і змісту реферату, презентації і доповіді ...	11
Список рекомендованих джерел	19

ВСТУП

Дисципліна «Критика сучасних теорій архітектури» входить до циклу обов'язкових дисциплін, які викладаються студентам, що навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр архітектури» освітньо-наукової програми «Архітектура будівель і споруд» спеціальності 191 – Архітектура та містобудування. У вказівках наводяться головні методичні положення й рекомендації щодо проведення практичних занять та здійснення самостійної роботи з дисципліни «Критика сучасних теорій архітектури».

Перед вивченням дисципліни студент повинен засвоїти базові знання за освітньою програмою бакалавра архітектури. «Критика сучасних теорій архітектури» є попередньою для дисциплін: «Комплексне проектування» (2 семестр), «Особливості регіональної архітектури».

Метою викладання навчальної дисципліни «Критика сучасних теорій архітектури» є здобуття студентами знань щодо нових та новітніх теорій архітектурного формоутворення; а також формування охоплюючого уявлення про феномен творчого архітектурно-урбаністичного різноманіття XX – XXI ст. Головними завданнями вивчення дисципліни є такі:

- дати студенту знання з культурно-історичних та соціальних витоків, процесів і закономірностей розвитку сучасної архітектури;
- ознайомити студента з різноманітним архітектурно-містобудівним теорій та полістилістикою проявів архітектури XX століття;
- навчити розуміти еволюцію архітектурного формоутворення та зміни естетичних парадигм у ході розвитку архітектури XX століття від модернізму до деконструкції та нелінійної архітектури.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми студенти повинні:

а) знати:

- історичні витоки, особливості та перспективи розвитку сучасної архітектури в контексті культури;
- сучасні архітектурні стилі, напрямки і течії архітектури XX ст.;

- особливості основних художніх та архітектурно-урбаністичних інноваційних досягнень провідних майстрів світової архітектури.

б) вміти:

- теоретично осмислювати передумови, методи, результати проектування будівель і спор;

- самостійно здобувати і використовувати в прикладних дослідженнях, експериментальному проектуванні знання і методи суміжних наук;

- аналізувати витоки, фактори та передумови формування напрямів сучасної архітектури, володіти методами систематизації, порівняльного аналізу, історичного аналізу та композиційного аналізу стилів сучасної архітектури;

- розробляти проектні рішення, освоювати і використовувати в практичній діяльності нові знання і вміння з досвіду розвитку сучасної архітектури;

- синтезувати в пропонованих наукових концепціях узагальнений міжнародний досвід, співвіднесений з реальною ситуацією проектування;

- критично осмислювати теорії, напрямки та об'єкти сучасної архітектури;

- критично осмислювати соціальні, економічні та екологічні наслідки архітектурно-містобудівної діяльності;

- ставити завдання, розробляти плани і програми, формулювати принципи і заходи архітектурно-містобудівної політики, використовуючи на практиці вміння і навички стратегічного і оперативного планування;

- володіти програмними засобами для здійснення проектування, оформлення пояснювальної записки та презентації проекту, демонстрацій, звітів, реферативних оглядів тощо;

- володіти програмними засобами для пошуку і обробки інформації, оформлювати на сучасному рівні результати роботи.

в) мати компетентності:

- аналізувати та розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації;

- проводити дослідницьку та/або інноваційну діяльність;

- формулювати та критично осмислювати принципи та правила архітектурно-містобудівної діяльності;
- використовувати сучасні методи пошуку і систематизації інформації, складення бібліографії з різноманітних джерел для прийняття обґрунтованих проектно-прогностичних архітектурно-дизайнерських рішень із застосуванням програмних засобів;
- застосовувати інноваційні підходи міжнародного і вітчизняного досвіду на основі теорій архітектури та містобудування.

1 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1 Критика сучасних теорій архітектури (4/120)

Змістовий модуль 1.1 Передумови виникнення сучасних архітектурних теорій

Розглядаються і аналізуються витoki, фактори і передумови формування модерністського напрямку в архітектурі, особливості регіональних проявів модернізму першої половини ХХ століття та перших шкіл архітектури і дизайну. Аналізуються і порівнюються стилі і напрями раціоналістичної лінії (функціоналізм, неопластицизм і конструктивізм), синтетичної лінії (експресіонізм) та декоративної лінії (ретроспективізм, неокласицизм, ар-деко) з метою виявлення особливостей формоутворення. Розглядаються теоретичні підвалини тоталітарних режимів. Містобудівні концепції модернізму, Афі́нська хартія. Аналізуються надбання модернізму, позитивні якості модерністської теорії і практики та їх недоліки.

Змістовий модуль 1.2 Напрями і течії сучасної архітектури, містобудування та дизайну

Розглядаються і аналізуються особливості еволюції архітектури модернізму після Другої світової війни (неофункціоналізм, неоекспресіонізм). Криза модернізму і пошуки альтернатив: бруталізм, структуралізм та метаболізм. Перелом сучасної архітектури з поверненням до історизму демонструється на різноманітті проявів архітектурного постмодернізму. Розглядаються теоретичні засади постмодернізму, роботи Ч. Дженкса «Мова архітектури постмодернізму» та Р. Вентурі «Складність і протиріччя в архітектурі». Містобудівні теорії постмодернізму (адгок урбанізм, партисипативне та адвокативне проектування, контекстуалізм та новий урбанізм).

Змістовий модуль 1.3 Інтернаціональні та регіональні пошуки шляхів розвитку сучасної архітектури

Предметом подальших розгляду й вивчення у даному тематичному блоці є провідні світові напрями, в яких простежується інтернаціоналізм (хайтек, техноекспресіонізм, деконструктивізм) та регіоналізм (органічна архітектура, регіоналізм, вернакулярна архітектура, екологічна архітектура, біорегіоналізм) в архітектурі. Авангардистські течії кінця ХХ століття представлені неоавангардизмом, неомодернізмом та мінімалізмом, а архітектура початку ХХІ століття представлена новою парадигмою нелінійної архітектури (параметрична, віртуальна та дигітальна архітектура).

2 РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Мета проведення практичних занять – поглиблений аналіз та визначення характерних рис стилів та теорій модерністських напрямків, знайомство з сучасними постмодерністськими теоріями та напрямками, освоєння різноманіття течій і поглядів на сучасну архітектуру останньої чверті ХХ – початку ХХІ століття, критичний аналіз сучасної архітектури.

На заняттях заслуховуються доповіді студентів разом з презентаціями, проводиться обмін думками, критичне обговорення напрямків, ознайомлення з архітектурними теоріями і об'єктами провідних архітекторів.

Готуватись до практичних занять рекомендується у наступному порядку:

1) ознайомитися з темою, планом заняття, рекомендованою літературою;
2) вивчити навчальний матеріал, підібрати додаткову літературу, ознайомитися з творами архітекторів. Рекомендується вести словник специфічних термінів;

3) систематично здійснювати самоконтроль повноти засвоєння матеріалу, виконуючи практичні вправи та завдання, рекомендовані до засвоєння при вивченні певних тем. Якщо виявляються прогалини в знаннях, уміннях, слід ще раз звернутися до навчальної рекомендованої літератури, незрозумілі питання з'ясувати з викладачем.

Таблиця 1 – Теми практичних занять

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
Змістовий модуль 1.1		
Тема 1.1.1 Архітектурні теорії, стилі і напрямки початку ХХ століття	<ul style="list-style-type: none"> – поглиблений аналіз та визначення характерних рис стилів та теорій модерністського напрямку, – критичний аналіз творчості архітекторів-модерністів, – доповіді по рефератам першого змістовного модуля, показ презентацій та обговорення доповідей 	6
Змістовий модуль 1.2		
Тема 1.2.1 Еволюція архітектурних теорій і напрямків другої половини ХХ століття	<ul style="list-style-type: none"> – поглиблений аналіз та визначення характерних рис теорій і напрямків, – ремінісценції історизму в архітектурі другої половини ХХ ст., – доповіді по рефератам другого змістовного модуля, показ презентацій та обговорення доповідей 	6
Змістовий модуль 1.3		
Тема 1.3.1 Архітектура на межі ХХ та ХХІ століття	<ul style="list-style-type: none"> – поглиблений аналіз та визначення характерних рис теорій і напрямків, – творчість видатних архітекторів другої половини ХХ ст., – доповіді по рефератам третього змістовного модуля, показ презентацій та обговорення доповідей 	5

3 РЕКОМЕНДАЦІ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота – вид діяльності, що виконується студентами за завданням викладача без його безпосередньої участі, або будь-який вид діяльності, пов'язаний з оволодінням знань. Самостійна робота студентів (далі самостійна робота) є одним із видів навчальних занять студентів.

Самостійна робота проводиться з метою:

- систематизації та закріплення отриманих теоретичних знань із дисципліни «Критика сучасних теорій архітектури» і практичних умінь студентів із проектування;
- поглиблення та розширення теоретичних знань щодо архітектурно-містобудівних теорій ХХ століття;
- формування умінь використовувати довідкову документацію та спеціальну літературу;
- розвитку пізнавальних здібностей і активності студентів, творчої ініціативи, відповідальності й організованості;
- формування самостійності мислення, здібностей до саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації;
- розвитку дослідницьких умінь, критичного мислення та об'єктивної оцінки сучасних творів архітектури.

Самостійну роботу необхідно вести за таким планом:

1. Опрацювання першоджерел, наукової літератури, сайтів щодо об'єктів архітектури ХХ – початку ХХ століть та провідних архітекторів;
2. Аналіз робіт архітекторів або напрямків та теорій, написання реферату, виготовлення ілюстрацій до різних стильових напрямків або до робіт світових архітекторів певного періоду ХХ століття;
3. Оформлення реферату до певного історичного періоду, стилю, або автору та виготовлення презентацій;
4. Підготовка доповіді за темою модулю та виступ на заняттях.

Для кожного модуля студенти виконують реферат за темою модулю та готують доповідь, яка супроводжується мультимедійною презентацією. Освоєння дисципліни включає 3 реферати з доповідями та презентаціями.

Таблиця 2 – Види завдань і максимальна кількість балів

Види завдань та засоби контролю	Розподіл балів
Змістовий модуль 1.1	25
Опрацювання першоджерел, наукової літератури, аналіз творчості, написання реферату, виготовлення ілюстрацій до різних стильових напрямків або до робіт провідних світових архітекторів першої половини ХХ ст.	15
Підготовлення презентації № 1, активність на заняттях	5
Доповідь на занятті з презентацією	5
Змістовий модуль 1.2	25
Опрацювання першоджерел, наукової літератури, аналіз творчості, виготовлення ілюстрацій до різних стильових напрямків або до робіт світових архітекторів другої половини ХХ століття	15
Підготовлення презентації № 2, активність на заняттях	5
Доповідь на занятті з презентацією	5
Змістовий модуль 1.3	20
Опрацювання першоджерел, наукової літератури, аналіз творчості, написання реферату, виготовлення ілюстрацій до різних стильових напрямків або до робіт світових архітекторів кінця ХХ століття	10
Підготовлення презентації № 3, активність на заняттях	5
Доповідь на занятті з презентацією	5
Підсумковий контроль – екзамен	30
Всього за модулем	100

Опрацювання першоджерел для кожного модуля включає ознайомлення з критичними статтями, авторськими статтями й теоріями, а також з проектами та реалізованими об'єктами архітектури. При освоєні **змістовного модуля 1.1** студенту необхідно ознайомитися з наступними теоретичними працями архітекторів: «Орнамент і злочин» А. Лоос (1907), «Майбутнє архітектури» Ф. Л. Райт (1960), «Маніфест футуристської архітектури» А. Сант-Елія (1914), «Афінська хартія» (1933), «Модуль» Ле Корбюзьє (1948), «Маніфест запліснявості проти раціоналізму в архітектурі» Ф. Хундертвассер (1958) та інші.

Під час освоєння **змістовного модуля 1.2** студенту необхідно ознайомитися з наступними теоретичними працями архітекторів: «Складність і протиріччя в архітектурі» Р. Вентурі (1966), «Мова архітектури постмодернізму» Ч. Дженкс (1977), «Смерть і життя великих американських міст» Дж. Джекобс (1961), «Місто – це не дерево» К. Александер (1965), «Образ міста» К. Лінч (1983) та інші.

Під час освоєння **змістовного модуля 1.3** студенту необхідно ознайомитися з наступними теоретичними працями архітекторів: «Міста для людей» Я. Гейл (2010); «Маніфест параметризма» П. Шумахер (2008); «Гігантизм або проблема великого міста», «Город-генерик», «Сміттєвий простір» Рем Колхаас (2015) та інші.

4 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ І ЗМІСТУ РЕФЕРАТУ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ ТА ДОПОВІДІ

Вимоги до оформлення реферату:

1. Обсяг роботи повинен становити не менше 15 друкованих аркушів формату А4 тексту (14 кегль, одинарний інтервал). Листи повинні бути прошиті та пронумеровані. Титульний лист повинен бути оформлений відповідно до зразку (рис. 1).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА
Факультет АДОМ

Кафедра архітектури будівель і споруд та дизайну архітектурного середовища

Реферат
з дисципліни «Критика сучасних теорій архітектури»
на тему

(позначається тема)

Виконав(ла) ст. гр. _____ *П. І. Б студента*

Керівник д-р арх. Г. О. Осиченко

Харків 202_

Рисунок 1 – Зразок оформлення титульного аркушу реферату

2. Основний текст реферату повинен мати зміст, в якому чітко позначені розділи теми реферату. У тексті реферату заголовки розділів також повинні бути позначені. У змісті необхідно вказати сторінки, на яких викладено той чи інший розділ теми.

3. Реферат повинен складатися з наступних частин:

- вступ, в який включаються основні відомості про описуваний період, стилі, напрямки архітектури тощо;
- основна частина, в якій розкривається зміст теми;

▪ висновок, в якому викладаються основні висновки по описуваного матеріалу, повинні бути представлені критичний аналіз та власна точка зору автора на досліджуване питання;

▪ список використаної літератури (не менше 10 джерел);

▪ додаток, що включає в себе ілюстративний матеріал, схеми, таблиці тощо (не менше 6 аркушів формату А4).

Орієнтовний зміст основної частини рефератів модулів 1,2 і 3 для творчості архітекторів включає:

• біографію архітектора і фото;

• основні та найбільш значущі об'єкти та твори архітектора з описом, планами та фото (архітектурні роботи та теорії, дизайнерські роботи);

• аналіз практичної і теоретичної творчості, перерахування стилів і напрямків, в яких працював архітектор;

• критичний аналіз та особисту думку студента щодо творчості архітектора та його творчих концепцій.

Реферат повинен містити відповіді на наступні питання: що ми знаємо про автора, періоди його творчості, приналежність до творчих груп, течій тощо; основні здобутки автора як архітектора, містобудівника, дизайнера, теоретика, критика тощо; чи має автор теоретичні праці, статті тощо, які висловлюють його авторську позицію або архітектурну теорію; які теоретичні концепції автора втілилися в його об'єктах; які є критичні статті теоретиків архітектури, присвячені автору або його окремим об'єктам; власне відношення студента до творчості архітектора, його теорій і концепцій та аргументація своєї думки.

Орієнтовний зміст основної частини рефератів модулів 1, 2 і 3 для стилів і напрямків в архітектурі включає:

• історико-культурні, економічні та теоретичні передумови виникнення напрямку, руху, течії, стилю в архітектурі ХХ століття;

• теоретична концепція архітектурного напрямку, руху, стилю тощо;

• основні об'єкти і архітектори-представники напрямку (стилю);

- особливості напрямку, стилю тощо та особливості формоутворення об'єктів;

- критичний аналіз та особисту думку студента щодо стилів і напрямків.

Реферат повинен містити відповіді на наступні питання: що ми знаємо про витоки, фактори і передумови виникнення відповідного напрямку, стилю, руху; авторів, які належать до відповідних творчих груп, течій, стилів тощо; основні здобутки напрямку, течії, стилю тощо; чи є теоретичні праці, статті тощо, які висловлюють головні особливості відповідного напрямку; власне відношення студента до зазначеного напрямку, стилю, течії тощо, його теорій і концепцій та аргументація своєї думки.

Вимоги до оформлення презентації

Загальні кількість слайдів у презентації до 20 шт. Перший слайд – є титульним листом, що містить назву теми, прізвища виконавця та викладачів. Презентація завершується слайдом з переліком використаних джерел та узагальнюючою ілюстрацією. На слайдах можливо використання тез доповіді, але не повне її дублювання. Більшість слайдів повинно містити ілюстративний матеріал до доповіді.

Презентація оформляється в програмі PowerPoint 2016, кількість слайдів не менше 20 шт. Шрифт основного тексту розміром не більше 18. Ілюстрації в презентації формуються з растрів роздільною здатністю не менше 300 dpi кожна.

Вимоги до доповіді студента

Доповідь за часом регламентується до 10–15 хвилин. Доповідь узагальнює і частково повторює зміст реферату студента. Після доповіді студента відбувається обговорення теми і доповіді (до 10–15 хвилин). В ході обговорення виникають питання до доповідача від інших студентів та відбувається обмін думками, висловлювання інших думок та точок зору з даного питання.

Основні критерії при оцінці доповіді, реферату та презентації є відповідність заявленій темі, наявність авторської оцінки, глибина розкриття

теми, відповідність темі представлених ілюстрацій, якість ілюстрацій та доповіді.

Приклади тем для модулів № 1, 2 та 3 надаються нижче. Студенти на свій розсуд вибирають тему, але попередньо узгоджують її з викладачами. Тематика рефератів уточнюється щорічно і надається студентам на першому практичному занятті.

Приклади тем рефератів до модуля № 1

1. Творчість Ле Корбюзьє: «Будинок-машина для житла».
2. Функціоналізм в архітектурі 20–30-х рр. ХХ ст.
3. Неопластицизм в архітектурі 20–30-х рр. ХХ ст.
4. Експресіонізм в архітектурі 20–30-х рр. ХХ ст.
5. Концепція «універсального простору» в творчості Людвіга Міс Ван дер Рое.
6. Творчість Герріт Томаса Рітвельда.
7. Концепції футуризму в архітектурі і мистецтві на початку ХХ ст.
8. Творчість Френка Ллойда Райта: будинки прерій.
9. Пізній період творчості Ф. Л. Райта.
10. Вища художньо-технічна майстерня ВХУТЕМАС–ВХУТЕІН.
11. Знакові пам'ятки модерністської архітектури періоду у Відні 1919–1934 років («Червоний Відень» чи «RotesWien»).
12. Конкурс на проектування Палацу Рад у СРСР: від модернізму до історизму.
13. Роль Баухауса в розвитку сучасної архітектури.
14. Баухаус в Тель-Авіві. «Біле місто».
15. Творчість архітектора К. Мельникова.
16. Особливості модерністської ментальності в архітектурі.
17. Еклектика і арт деко в архітектурі США на початку ХХ ст.
18. Раціоналізм в архітектурі США кінця ХІХ століття: Чикагська школа.
19. Раціоналізм в архітектурі Західної Європи кінця ХІХ ст.

20. Житлові будинки епохи конструктивізму в Україні та СРСР.
21. Знакові архітектурні об'єкти епохи конструктивізму в Харкові.
22. Основні положення модерністської архітектури в статтях і книгах Ле Корбюзьє.
23. Група Де Стейл та її вплив на архітектуру і мистецтво.
24. Творчість архітектора В. Гропіуса.
25. Вклад німецького Веркбунда в розвиток сучасної архітектури.
26. Творчість Анрі ван де Вельде.
27. «Орнамент і злочин» А. Лооса як маніфест архітектурного модернізму.
28. Принципи органічної архітектури Ф.Л. Райта.
29. Функціоналізм: особливості, архітектори та основні об'єкти.
30. Житлове селище Вайсенхоф: історія і сучасність.

Приклади тем рефератів до модуля № 2

1. Особливості неофункціоналізму на прикладі американського періоду творчості Мис Ван де Рое.
2. Трансформація європейського функціоналізму на американському континенті в творчості В. Ревелла, Е. Ротта, М. Ямасакі, Е. Саарінена у середині ХХ ст.
3. Органічна архітектура Алвара Аалто.
4. Неоекспресіонізм в архітектурі 1950–1970 рр.: особливості стилю та об'єкти репрезентанти.
5. Особливості структуралізму в архітектурі (1960–1990 рр.).
6. Пізній період творчості Г. Шаруна (експресіонізм).
7. Особливості стилю бруталізм в архітектурі.
8. Архітектурний метаболізм 1960–1970 рр.
9. Творчість архітектора К. Танге.
10. Творчість архітектора К. Курокави.
11. Творчість архітектора Н. Фостера.
12. Представники органічного підходу середини – кінця ХХ століття.

13. Мости архітектора С. Калатрави.
14. Творчість архітектора Б. Чумі.
15. Пізній період творчості Ле Корбюзьє (експресіонізм).
16. Напрямки в архітектурі постмодернізму по Ч. Дженксу.
17. Роберт Вентурі – ключова фігура теорії постмодернізму.
18. Творчість Джеймса Стірлінга: від модернізму до постмодернізму.
19. Поет залізобетону – П'єр Луїджі Нерві.
20. Група Архігрем – недетермінуюча архітектура та анти дизайн.
21. Еволюція техніцизму і хай-теку в архітектурі.
22. Особливості постмодернізму через критику Ч. Дженкса.
23. Неокласицизм в архітектурі 1930–1960 рр.
24. Антіархітектура 1970–1980 рр.
25. Дзеркальна архітектура 1970–1980 рр.
26. Постмодерністський класицизм в творчості Р. Бофілла.
27. Творчість архітектора М. Грейвза.
28. Творчість архітектора Г. Холляйна.
29. Критика концепцій модерністського міста в праці Дж. Джекобс.
30. Новий підхід к проектуванню міст К. Александера.

Приклади тем рефератів до модуля № 3

1. Нова парадигма в архітектурі Ч. Дженкс.
2. Поп архітектура – архітектура для мас.
3. Творчість архітектора П. Портогезі.
4. Деконструктивізм в архітектурі 1980–2000 рр.: ознаки і принципи стилю.
5. Творчість архітектора Д. Лібескінда.
6. Творчість архітектора П. Ейзенмана.
7. Творчість архітектора Максिमіліана Фуксаса.
8. Архітектурна творчість Стівена Холла.
9. Особливості неоавангарду в архітектурі 1980–1990 рр.
10. Архітектурний неомодернізм 1980 –2000 рр.

11. «Біла» архітектура Р. Мейєра.
12. Архітектурні фантазії як специфічний жанр концептуальної архітектури.
13. Творчість архітектора С. Калатрава.
14. Творчість архітектора З. Хадід.
15. Творчість архітектора Ф. Гері.
16. Творчість архітектора Д. Лібескінда.
17. Мінімалізм в архітектурі 1990–2000-х рр.: ознаки і принципи, архітектори-представники стилю.
18. Творчість архітектора Рема Колхааса: «Гігантизм або проблема великого міста».
19. Постметаболізм (авторська архітектура) 1980–2000 рр.
20. Екологічний напрям в архітектурі 1980–2000 рр.
21. Лендформна архітектура.
22. Особливості нелінійної архітектури.
23. Маніфест параметризму (З. Хадід та П. Шумахер).
24. Архітектурна група СоорНimmelb(l)au.
25. Філософія архітектури Ф. Хундертвассера.
26. Творчість архітектора Арата Ісодзакі.
27. «Міста для людей» Я. Гейл – як проектувати міське середовище для людей.
28. Діяльність і творчість архітектора Бьярке Інгельса.
29. Творчість архітектора Р. Піано.
30. Зелена архітектура Еміліо Амбаза.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Черкес Б. Архітектура сучасності [Електронний ресурс] / Б. Черкес, С. Лінда. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 384 с.– Режим доступу до ресурсу: <https://www.twirpx.com/file/920000/>
2. Дубинський В. П. Теорія і критика сучасної архітектури (кінець ХІХ – ХХ – ХХІ ст. ст.) [Електронний ресурс] : навч. посібник / В. П. Дубинський, М. Л. Мухортов. – Харків : ХНАМГ, 2013.– Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/pdf/16423921.pdf>
3. Стародубцева Л. Архітектура постмодернізму. – Київ : «Спалах», 1998. – 207 с. – Наявні у Науковій бібліотеці Університету.
4. Орельская О. В. Современная зарубежная архитектура [Электронный ресурс] :учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений/ О. В. Орельская. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 272 с. – Режим доступу до ресурсу: http://academia-media.kz/ftp_share/_books/fragments/fragment_19664.pdf
5. Arghitectural record. [Сетевой ресурс]. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.architecturalrecord.com/articles/14904-lindt-home-of-chocolate-by-christ-gantenbein>.
6. Архітектурні теоретичні концепції останньої чверті ХХ – початку ХХІ століть. Хрестоматія з курсу «Теорія й критика архітектури ХХ ст.» [Електронний ресурс] – Харків: ХНАМГ, 2007.– Режим доступу до ресурсу: <http://eprints.kname.edu.ua/32830/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%B8%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9-2013-9-%D0%9B-%D0%BF%D0%B5%D1%87.pdf>
7. Мухортов М. Л. Конспекти лекцій й методичні матеріали до самостійної роботи з курсу «Теорія й критика сучасної архітектури», ч. 1. – Харків : ХНАМГ, 2005, 2006. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://eprints.kname.edu.ua/29011/1/2011%20%D0%BF%D0%B5%D1%87.%2051%D0%9C%20%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20%D0%B7%20%D0%A2%D0%9A%D0%A1%D0%90.pdf>
8. Хайт В. Л. Архитектура Запада. Книга 4. Модернизм и постмодернизм. Критика концепций. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://books.totalarch.com/n/4953>
9. «Орнамент і злочин» А. Лоос (1907), переклад В. Г. Каліша. // З книги А. Іконнікова "Майстри архітектури про архітектуру". [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://innermongolia.d3.ru/adolf-loos-ornament-i-prestuplenie-543829/?sorting=rating>
10. «Майбутнє архітектури» Ф.Л. Райт (1960). [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://books.totalarch.com/the_future_of_architecture_frank_lloyd_wright
11. «Маніфест футуристської архітектури» А. Сант-Елія (1914), стор. 26-37. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://issuu.com/margastri/docs/futurarch_book_pages_e778ae1c14bf24

12. Афіньська хартія (1933). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://tehne.com/event/arhivsyachina/le-korbyuze-afinskaya-hartiya>
13. Модульор [Електронний ресурс] / Ле Корбюзьє (1948).– Режим доступу до ресурсу: http://corbusier.totalarch.com/mod_1
14. «Маніфест запліснявості проти раціоналізму в архітектурі» [Електронний ресурс] / Ф. Хундертвассер (1958). – Режим доступу: http://www.hundertwasser.ru/philosophy/pages/1958--Mouldiness_Manifesto--RUS--Hundertwasser.html.
15. Складність і протиріччя в архітектурі [Електронний ресурс] / Р. Вентурі (1966).– Режим доступу: [http:// https://www.academia.edu/5196369/Venturi_Complexity_and_Contradiction_in_Architecture](http://https://www.academia.edu/5196369/Venturi_Complexity_and_Contradiction_in_Architecture)
16. Мова архітектури постмодернізму [Електронний ресурс] / Ч. Дженкс (1977). – Режим доступу: <http://books.totalarch.com/n/0641> або <https://elima.ru/articles/?id=163>
17. Смерть і життя великих американських міст [Електронний ресурс] Дж. Джекобс (1961). – Режим доступу: <http://books.totalarch.com/n/2401>
18. Місто – це не дерево [Електронний ресурс] / К. Александер (1965), фрагменти книги. – Режим доступу: <http://studfile.net/preview/6274393/>, <https://studfile.net/preview/6274394/>
19. Образ міста [Електронний ресурс] / К. Лінч (1982) – Режим доступу: http://books.totalarch.com/image_of_the_city_kevin_lynch
20. Міста для людей [Електронний ресурс] Я. Гейл (2010).– Режим доступу: <http://books.totalarch.com/n/0127>
21. Маніфест параметризму [Електронний ресурс] / П. Шумахер (2008). – Режим доступу: https://www.patrikschumacher.com/Texts/Parametricism_Russian%20text.html
22. Гігантизм або проблема великого міста [Електронний ресурс]/ Рем Коолхас (2015).– Режим доступу: <https://artguide.com/posts/833>

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до організації самостійної роботи та проведення практичних занять
з навчальної дисципліни
«КРИТИКА СУЧАСНИХ ТЕОРІЙ АРХІТЕКТУРИ»

*(для студентів 5(1) курсу
спеціальності 191 – Архітектура та містобудування)*

Укладач **ОСИЧЕНКО** Галина Олексіївна

Відповідальний за випуск *О. А. Попова*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *Г. О. Осиченко*

План 2020, поз. 372 М

Підп. до друку 18.12.2020. Формат 60×84/16.
Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 1,3.
Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.